

Щоб мати змогу втілити в цій області засади «випереджаючого» навчання, слід будувати методичну систему:

А) на фундаментальному підході, подаючи теорію автоматів в контексті зв'язків з іншими математичними дисциплінами;

Б) у простеженні зв'язку із практичним застосуванням, щоб студенти могли досягнути прикладне значення цієї дисципліни.

Це буде служити обґрунтуванням потрібності подібних знань та стимулюватиме до ґрунтовного вивчення предмету (наприклад, для студентів-інформатиків доцільно буде обґрунтувати наявність цієї дисципліни зв'язком із класами формальних мов, що призначені для опису інформаційних процесів).

Необхідно, щоб ці засади було застосовано при підборі дидактичних методів навчання.

Висновок. Теорія автоматів має бути невід'ємною частиною фундаментальної математичної підготовки студентів педагогічного вузу. Знання з цієї дисципліни мають не тільки загальнотеоретичне, а й прикладне значення, є значущими на освітньому рівні вищого навчального закладу. Таким чином, викладання цього предмету в педвузі дає міцну базу для досягнення обраного фаху, закладає основи професійної мобільності майбутніх спеціалістів та дає їм можливість швидко адаптуватися до майбутніх технологічних змін.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Капітонова Ю.В., Кривий С.Л., Летичевський О.А., Луцький Г.М., Печурін М.К. *Основи дискретної математики*. — К.: Наукова думка, 2002 р. — 579 с.

2. Семеріков С.О., Теплицький І.О. *Фундаменталізація як основа розвитку інноваційної вищої освіти // Управління якістю підготовки майбутніх учителів фізики та трудового навчання. Зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. — Серія педагогічна. — Вип. 15. — Кам'янець-Подільський: КПНУ імені Івана Огієнка, 2009. — С. 249-251.*

3. Смирнов Е.И. *Дидактическая система математического образования студентов педагогического ВУЗа: автореф. дис. ... докт. пед. наук: спец. 13.00.08, 13.00.02 «Теория и методика обучения (математики)» — Ярославский Педагогический университет имени К.Д. Ушинского. — Ярославль, 1998 г. — 59 с.*

УДК 371(73)

Житинська М.О.

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА З МОЛОДДЮ В США ТА КАНАДІ: ЗАПОЗИЧЕННЯ ДОСВІДУ РОЗВИНЕНИХ КРАЇН

В статті розглядається проблема професійної орієнтації с молоддю, освітаються основні етапи і форми її проведення, аналізується система професійної орієнтації в Україні і подаються пропозиції заимствование опыта стран зарубежья, а именно США и Канады.

Ключевые слова: професійна орієнтація, центри професійної орієнтації.

В умовах сучасної соціально-економічної нестабільності, коли право на працю реалізується не через соціальні гарантії, а через особисту ініціативу, проблема зайнятості молоді набуває особливої гостроти.

Одним з найважливіших елементів державної політики в сфері соціального захисту та зайнятості населення виступає профорієнтаційна робота, яка сприяє цілеспрямованому розвитку здібностей і талантів людини, зростанню її професіоналізму, працездатності та збереженню здоров'я.

Мета статті полягає в аналізі профорієнтаційної роботи з молоддю в США та Канаді, запозичення досвіду розвинених країн.

Професійна орієнтація – це комплексна науково обґрунтована система форм, методів та засобів впливу на особу з метою оптимізації її професійного самовизначення на основі врахування особистісних характеристик кожного індивіда та потреб ринку праці. Вона покликана сприяти посиленню конкурентоспроможності працівника на сучасному ринку праці. [1]

В останні роки проблеми профорієнтації, працевлаштування молоді дещо загострилися. Тенденція зростання рівня безробіття змушує збільшувати та вдосконалювати форми і методи соціального впливу на молодь, сприяти підвищенню рівня її професійної підготовки, налагоджувати співробітництво із зацікавленими установами та підприємствами, залучати якомога більше кваліфікованих спеціалістів до надання допомоги молодій людині. Нині основними формами та методами професійної орієнтації, які активізують діяльність молоді в Україні є:

- індивідуальні завдання для поглиблення знань, розширення уявлень про можливості використання своїх здібностей і нахилів;
- участь у гуртках за інтересами;
- участь молоді у роботі клубів майбутніх спеціалістів;
- проведення вечорів техніки, тижнів творчості;
- проведення професіографічних досліджень;
- конкурси, змагання «Кращий у професії».

Основними установами, що проводять роботу по професійній орієнтації молоді є навчальні заклади, соціальні служби, служби зайнятості та молодіжні центри праці. Робота з профорієнтації охоплює такі етапи: **інформаційний (профосвіта); діагностичний; консультування; трудових спроб; співбесіди.**

Профорієнтаційна робота в Україні має ряд недоліків та проблем. Зокрема слід сказати, що це відсутність належного матеріально-технічного та інформаційно-методичного забезпечення; відсутність чіткої взаємодії різних учасників профорієнтаційного процесу; профорієнтаційні заходи, як правило, розраховані на середнього учня, відсутній індивідуальний,

диференційований підхід до особистості; використовуються, головним чином, словесні, декларативні методи, без надання можливості кожному спробувати себе в різних видах діяльності; недостатня профорієнтаційна підготовка педагогічних працівників; відсутність спеціалістів-профорієнталогів у штатах загальноосвітніх шкіл та інших навчальних закладів; стихійності та поодинокості профорієнтаційних заходів, тощо.

Виходячи з цього, було б доречним звернутися до досвіду профорієнтаційної роботи розвинених країн, метою вивчення якого є запозичення найбільш ефективних форм та методів її організації.

Так, помітний розвиток в США отримали центри профорієнтації при школах і коледжах. Основну практичну роботу серед учнів проводять штатні професійні консультанти, які працюють на умовах повної або неповної зайнятості. Робота таких професійних консультантів полягає в проведенні ознайомчих бесід, розробці та аналізі запитальників для визначення переваг у виборі майбутньої професії, проведенні групових та індивідуальних консультацій, тестувань з метою визначення нахилів та здібностей. В результаті проведення такої роботи профконсультанти складають персональні досьє на основі яких випускникам шкіл дають профрекомендації.

Для типового центру подібного роду характерно комплексне оснащення профдіагностичною апаратурою та обладнанням, використовується електронно-обчислювальна техніка, за допомогою якої централізуються відбір, поширення та використання профінформації, контролюються її достовірність та надійність за тимчасовими та іншим параметрам. Здійснюється це шляхом оснащення центрів термінальними пристроями, об'єднаними каналами зв'язку з електронними банками даних.

В університетах США традиційно існують власні служби професійної кар'єри, профрадники та консультанти які розробляють плани працевлаштування та проводять профрієнтаційну роботу; складають картотеку студентів, де відзначаються індивідуальні профорієнтаційні характеристики, і картотеку підприємців - потенційних роботодавців; визначають канали контактів з ними з питань, пов'язаних з наймом; підбирають з числа студентів кандидатури, що відповідають вимогам конкретних робочих місць. Для проведення профорієнтаційної роботи та працевлаштування молоді в США багато агентств зайнятості мають відділи по роботі з молоддю або передбачають у штатному розкладі посаду спеціаліста-профконсультанта. [1]

Цікавий досвід в організації профорієнтаційної роботи є у Канади. Тут важливою для підготовки до самостійного трудового життя є організація роботи за наймом протягом літніх канікул. Інформацію про можливості влаштування на роботу учні можуть отримати в інформаційних відділах центрів сприяння найму (ЦСН). У Канаді налічується понад 400 постійно діючих центрів загальнонаціональної державної служби сприяння найму, основне завдання яких - збирання і поширення інформації про вакансії і вільної робочої сили, консультування працівників з питань найму і професійного навчання, а також консультування підприємців з різних питань, пов'язаних з використанням робочої сили.

Головну роль у працевлаштуванні учнів під час літніх канікул відіграють спеціально створені центри, що працюють з квітня по вересень. Працівники даних установ, старшокласники та недавні випускники коледжів і університетів проходять короткий курс підготовки за допомогою консультантів з ЦСН. Робота за наймом у літні канікули проводиться на основі укладання контрактів з різними державними та приватними організаціями, в яких зазначається термін, обсяг та оплата робіт. Сама ж робота полягає в благоустрої вулиць, парків, посадці дерев, допомозі персоналу в будинках пристарілих та лікарнях, догляді за дітьми. [1]

В Канаді існує різноманітність форм профорієнтації, але для молоді найважливішою стають самостійні заняття в спеціалізованих «центрах вибору». Це новий, особливий тип установ, які мають автоматизованими інформаційними системами, відеотехнікою, електронними екзаменаторами. Працюють вони, головним чином, за методом самообслуговування. Молода людина тут може отримати у вигляді короткого фільму чи тексту на екрані інформацію про великий світ професій. По кожній з них даються такі відомості: а) зміст трудових функцій працівника даної професії; б) необхідні особисті якості та необхідний рівень загальної освіти; в) шляхи професійного зростання та освоєння суміжних спеціальностей; г) попит на працівників даної професії на місцевому та загальнонаціональному ринках праці. Крім того у «центрі вибору» відвідувач може пройти комп'ютерні тести на професійну придатність та оцінити ступінь відповідності своїх особистих якостей, здібностей і схильностей тому, чого вимагає робота з тієї чи іншої спеціальності.

В сучасному, все більш різноманітному світі професій, коли вимоги до працівників швидко змінюються, і багатьом з них неодноразово доводиться вирішувати проблему переходу в нову сферу діяльності, профорієнтація стає необхідним сполучною ланкою між людиною, системою професійної освіти і господарством. Тому і стає конче необхідною постійно діюча широкомасштабна система допомоги населенню у виборі професії, одержанні спеціальності і працевлаштуванні. Оскільки професійна орієнтація в Україні потребує вдосконалення, слід звернути увагу на досвід країн, які зробили крок вперед в даній роботі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Щёкин Г. В. *Теория и практика управления персоналом.* — К.: МАУП, 1998.
2. Головаха Е.И. *Жизненные перспективы и профессиональное самоопределение молодежи.* - К.: Наукова думка, 1988.-с. 142.
3. *Обучение практике социальной работы: Международный взгляд и перспективы /Под ред. Д.Дозла и С.Шардлоу. Пер. с англ. Под ред. Ю.Б.Шапиро.* - М.: Аспект Пресс, 1997.- 223с.

Жиленкова І.М.

ЗОВНІШНЯ ТОРГІЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ГУБЕРНІЙ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В КОНТЕКСТІ ІНТЕРЕСІВ ПРОМИСЛОВОГО І АГРАРНОГО КАПІТАЛІВ (90-ті роки ХІХ ст. – 1914 рік): АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРОБЛЕМИ

Анотація: Розглядаються окремі аспекти проблеми зовнішньої торгівлі українських губерній Російської імперії кінця ХІХ ст. – 1914 р., які є актуальними і недостатньо дослідженими. З'ясовуються особливості розвитку іноземного землеволодіння, зокрема німецького, у Волинській губернії на Правобережжі.